

ODBOR VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČAZV
ODBOR PEDOLOGIE ČAZV
ČESKÝ VÝBOR ICID
ČESKÁ PEDOLOGICKÁ SPOLEČNOST

Informační listy 31

55 let VÚMOP v.v.i. 55

ICID·CID

Červen 2009, (ročník XV.)
Vydává VÚMOP, v.v.i.
Praha 5 – Zbraslav

OBSAH

	strana
Úvodní slovo	2
Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	3
Z usnesení vlády ČR	5
Ustavení Katedry vodních zdrojů Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU Praha (<i>prof. Ing. Svatopluk Matula, CSc.</i>)	7
Z jednání Předsednictva ČAZV	9
Hydropedologie – jedna z důležitých vědních disciplin o vodě a důležitá součást vztahu půdy a vody (<i>prof. Ing. Svatopluk Matula, CSc.</i>)	20
Evropské půdy míří do počítače	23
Kalendář odborných akcí na rok 2009	24

Na obálce: Aforismy (*Ivan Fontana*)

Úvodní slovo

Tempora mutantur et nos mutamus in iis (časy se mění a my se měníme v nich).

Latinské přísloví, platné od jeho prvního vyřčení, nám připomíná skutečnost, že i přírodní prostředí, ve kterém žijeme je ve stálém pohybu a změně. Toto si člověk neuvědomí v mládí, ale až po mnohaleté zkušenosti, kdy si promítne, jak které místo či lokalita vypadala před několika málo desítkami let a jak vypadá dnes. Které pole, loučka, potůček či remízek zmizel a jak vyhloubena jsou koryta horských říček. Půda a voda - dvě složky přírody, o které musíme pečovat - nepožívají u nás stále dostatečnou legislativní ani skutečnou ochranu. Z globálního pohledu to pak znamená, že do moří odtéká stále rozkolísanější množství vody, mizí tropické lesy, v moři se ukládá více sedimentů i odpadů z antropické činnosti. Je tedy na místě stále častěji připomínat nutnost péče o ochranu půdy a vody v krajině. Toto téma je také v programu mezinárodní konference pořádané VÚMOP v Průhoncích ve dnech 23. až 25. června 2009.

Považujeme tedy za vhodné připomenout v době konání této konference vznik ústavu, jeho náplň i poslání. Celá šíře a hloubka působnosti ústavu je obdivuhodná a přáli bychom při této příležitosti jeho pracovníkům plno sil, možností, inovace a prostředků k dalšímu rozvoji. Stále náročnější úsilí čeká toto u nás ojedinělé centrum, zabývající se vodou a půdou (navíc ve vzájemných vazbách), při poznávání i prosazování úlohy těchto základních fenoménů života.

Přejeme ústavu i všem jeho spolupracovníkům, aby dosavadní poznatky a veškerá další činnost přispěly významně i k prognóze a realizacím, které povedou k trvalému ozdravení naší kulturní krajiny.

Redakční rada

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Ústav byl zřízen Ministerstvem zemědělství v roce 2007 a je právním nástupcem státní příspěvkové organizace Výzkumného ústavu meliorací

a ochrany půdy Praha. Předchůdcem byl Výzkumný ústav zemědělsko-lesnických meliorací (VÚZLM) se sídlem v Praze, který vznikl v roce 1954. Tento ústav vyvíjel svou činnost od roku 1962 pod názvem Výzkumný ústav meliorací Zbraslav; v roce 1977 byla do něj včleněna lukařsko-pastvinářská problematika, v roce 1981 pedologická část – Odbor půdoznalství Výzkumného ústavu rostlinné výroby Praha-Ruzyně a Ústav pro zemědělský průzkum půd Praha-Suchdol. Od tohoto roku do roku 1990 ústav nesl název Výzkumný ústav pro zúrodnění zemědělských půd Praha (VÚZZP) a od roku 1991 již současný název Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy Praha (VÚMOP).

Meliorační větev ústavu navázala v historickém vývoji na činnost Technické kanceláře zemědělské rady pro Království české, založené v roce 1883, a na činnost Svazu zemědělských a lesnických ústavů. Půdoznalecká větev má své počátky v roce 1919 v rámci Státních výzkumných ústavů zemědělských – Ústavů agropedologických.

Ústavu při jeho založení byl vytyčen výhledový plán činnosti a rozvoje, zahrnující oblast zlepšení vodních zásob, výzkum rašeliny a rašelinišť pro jejich využití v zemědělství a lesnictví, zvyšování úrodnosti půd ochranou proti vodní a větrné erozi, výzkum zvyšování výnosů závlahou a výzkum meliorací málo plodných zemědělských a lesních půd. Byl sem zařazen i výzkum delimitace půdního fondu. Následně převzal úkoly se zaměřením na rekultivace výsypek a hald po těžbě, na meliorační opatření ke zlepšení luk a pastvin, využití větrné energie v zemědělství a na využití radioizotopových metod v hydropedologickém výzkumu.

Zřizovací listinou byla ústavu dána odpovědnost za rozvoj poznání a přenos poznatků vědních oborů komplexních meliorací, pedologie, tvorby a využití krajiny a informatiky k těmto oborům se vztahující. Podstatnou náplní jeho činností je problematika půdy a vody, s řešením ochrany půdy tak, aby si zachovala své přirozené vlastnosti i pro další generace.

VÚMOP je centrem výzkumu a vývoje v rámci České republiky řešící veškeré otázky, které s půdou přímo, nebo i nepřímo souvisejí. Jedná se zejména o otázky klasifikace půdy, hodnocení a oceňování půd, limitujících faktorů využívání půd a vývojových trendů půd, příčiny degradace produkčních a mimoprodukčních funkcí půd apod. Samostatným úkolem je provádění půdního průzkumu a mapování půd s využitím moderních metod dálkového průzkumu země, hodnocení kvality půdy a jejich fyzikálně-chemických vlastností, hodnocení poškození půdy a její degradace

(erozí, utužením, acidifikací apod.) a na tomto podkladě stanovení limitních hodnot při využívání půd. Pro již degradované, opuštěné či jinak poškozené půdy se navrhuje optimální způsoby rekultivací a obnovy těchto půd. Obdobně např. při plánované výstavbě, provádí ústav odhady skrývek kvalitních humusových materiálů a jiných zúrodnitelných zemin, tak aby nedocházelo k jejich nevratné ztrátě, ale naopak k jejich plnému využití. Předností ústavu je, že vytváří aplikované výstupy, které v sobě integrují problematiku půdy a vody, což umožňuje navrhovat komplexní řešení s optimální péčí o krajinu České republiky.

V rámci činnosti ústavu jsou stanovovány hydrologické vlastnosti půd, optimalizovány vodní režimy půd a doporučovány způsoby hospodaření:

- na odvodněných a dlouhodobě zavlažovaných půdách,
- restrukturalizací zemědělské výroby zatravněním s cílem snížení podílu zornění v oblastech tvorby množství (akumulace) a jakosti vod,
- studiem racionálního využití půdního fondu v nepříznivých oblastech a v oblastech se zvláštním režimem hospodaření,
- vlivem využití půdního fondu a rozmístění druhů pozemků v povodí na velikost a dynamiku odnosu nutrientů se zřetelem k extrémním srážkoodtokovým událostem, vymezením potenciálních i aktuálních zdrojových oblastí plošného zemědělského znečištění,
- provozem vodohospodářského geografického informačního systému ve vazbě na návrhy ochranných pásem vodárenských nádrží a plány oblastí povodí,
- tvorbou mapových výstupů v oblasti zranitelnosti podzemních vod pro různá mapová měřítka,
- optimálním managementem trvalých travních porostů, vázaným na zlepšení jakosti a množství infiltrované vody zejména v oblastech se specifickými zájmy, např. v ochranných pásmech vodních zdrojů,
- tvorbou podkladů pro legislativu v oblasti ochrany vod před dusičnanovým zatížením,
- metodických postupů pro komplexní pozemkové úpravy,
- monitoringem a vyhodnocením jakosti vody v povodích ve vztahu na hospodaření na pozemcích, včetně sledování tvorby jakosti vody v oblastech s odvodněním a detekcí plošných i bodových zdrojů znečištění v povodí.

Odvádění a regulaci nadbytečné vody je na VÚMOP pozornost věnována zejména v měřítku malých zemědělsko-lesních povodí. Experimenty, které jsou základem vědecké práce ústavu, jsou založeny na kvalitním vybavení vhodných povodí měřicí technikou a na zajištění kontinuity mnohaletých řad měření.

Získaná data umožňují retrospektivně analyzovat odtokový proces, včetně zákonitostí tvorby odtoku za normálních i extrémních hydrologických situací, jejich příčinami, popisem velikosti a dynamiky retence a akumulace vod v povodí. Umožňují však také provádět predikce vývoje odtokových procesů.

Exaktními pokusy byly získány také poznatky o vlivu městských odpadních vod na výnosy vybraných druhů plodin a jejich jakost, na půdní vlastnosti a jakost

podzemních vod. Ukázalo se, že za určitých podmínek mohou být městské odpadní vody v ČR významným alternativním zdrojem závlahové vody. Tyto podmínky jsou stanoveny např. v certifikované metodice „Kritéria využití městských odpadních vod k závlaze zemědělských plodin“.

Odborné řízení závlahového režimu plodin je základním předpokladem účinné a přitom hospodárné a životnímu prostředí neškodné závlahy. Současnou nabídku prostředků pro odborné řízení závlahových režimů plodin v ČR doplňuje závlahový program ZAPROG 1 vyvinutý ve VÚMOP. Program je určen uživatelům závlahy - hlavně samostatně hospodařícím zemědělcům a zemědělským podnikům. Umožňuje jim pomocí osobního počítače, vlastním bilancováním exaktně stanovit potřebu doplňkové závlahy pro pěstované plodiny na jejich pozemku ve vegetačním období. Program je založen na bilanci zásoby vody v půdě. Jeho velkou výhodou je to, že je jednoduchý na obsluhu. Je možné využívat jej pro řízení závlahového režimu plodin zavlažovaných postřikem nebo mikrozávlahou na pozemcích o jakékoliv výměře.

Ústav se významně podílí na řešení výzkumných projektů a grantů, jejichž náplní je protierozní a protipovodňová ochrana, krajinné plánování, ochrana půdy a vody opatřeními pozemkových úprav, prevence možných negativních důsledků klimatických změn na zemědělství.

Metodicko-poradenská, odborně-technická a návrhově-projekční činnost v oblasti pozemkových úprav se zaměřuje především na řešení projektů pozemkových úprav pro rozvoj venkova, tvorbu a ochranu krajiny zejména v oblastech specifických zájmů – pásem ochrany vodních zdrojů, chráněných krajinných oblastí a oblastí pro zemědělství okrajových. Dále jde o řešení ochrany území před erozí, hospodaření vodou v malých zemědělsko-lesních povodích a zpracování odborných stanovisek, koncepcí, prognóz, vyjádření a podkladů pro rozhodování a k legislativním a jiným závazným předpisům

K podpoře řešení jednotlivých projektů je využívána rozsáhlá pedologická a hydrologická databáze VÚMOP. Ústav je vybaven programy, umožňujícími jak automatizované postupy, tak volbu nových způsobů při hledání optimálního řešení ochrany a organizace území. Zároveň se provádí i poradenská a konzultační činnost. Zkušenosti získané výzkumem a odbornou činností se průběžně publikují a dále předávají odborné i širší veřejnosti. Pro tyto účely ústav vytváří SOWAC GIS. Hlavním cílem je zajistit přístup k datům komplexního průzkumu půd (KPP), bonitace půdně ekologických jednotek (BPEJ) a k dalším podpůrným datům, které produkuje nebo spravuje VÚMOP.

Z usnesení vlády ČR

Ministerstvo zemědělství přijalo usnesením vlády ČR č. 113 ze dne 26. ledna 2009 schválenou Koncepci zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015. Tato koncepce vymezuje ve střednědobé perspektivě vztah MZe k aplikovanému výzkumu a vývoji v oblasti zemědělství a rybolovu, potravinářství, lesního a vodního hospodářství a rozvoje venkova (tj. v oblasti agrárního sektoru) v souvislosti se zvyšováním kvality života obyvatelstva České republiky. Vychází

z Koncepce agrární politiky pro období po vstupu do Evropské unie 2004-2013, Národního strategického plánu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 a z předpokládaných změn Společné zemědělské politiky EU, vodohospodářské a lesnické politiky EU a aktuálních Dlouhodobých základních směrů výzkumu, reflektuje politiku EU v oblasti výzkumu a vývoje a Evropského výzkumného prostoru a rozpracovává cíle Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice do oblasti působnosti MZe

Hlavním cílem koncepce je zvýšit efektivnost užití veřejných prostředků investovaných do aplikovaného výzkumu agrárního sektoru, tj. zvýšit ekonomické a společenské přínosy z realizace výsledků výzkumu a současně zajistit, aby veřejné prostředky investované do výzkumu přinášely nové poznatky srovnatelné se světem a poznatky aktuálně potřebné a využitelné pro rozvoj českého agrárního sektoru.

K dosažení tohoto cíle koncepce vymezuje dílčí cíle, zejména podmínky dosažení excelence v oblasti zemědělského aplikovaného VaV, která je, v souladu s Reformou, charakterizována rychlostí a efektivitou spolupráce s uživatelskou sférou a rychlostí a účinností uplatnění výsledků VaV ve výrobcích, technologiích a službách na trzích.

Koncepce, na podporu dosažení jejích cílů, stanovuje soubor opatření s kontrolovatelnými indikátory dosažení v daných termínech, zejména na úsecích podpory excelence v agrárním VaV, mezinárodní spolupráce, spolupráce veřejného výzkumu s uživateli výsledků, v oblasti řízení a koordinace, funkčního systému ochrany duševního vlastnictví, transferu a komercializace výsledků a specifických výsledků pro zemědělský aplikovaný VaV. To při naplnění požadavku výrazného zvýšení efektivity vynakládaných finančních prostředků do VaV v oblasti agrárního sektoru a zvýšení prestiže celého resortního VaV.

Rovněž vymezuje hlavní tematické směry výzkumu, které vycházejí z potřeb revidované Společné zemědělské politiky EU a přípravy její reformy při naplňování cílů agrární politiky EU a při respektování předpokládaného světového vývoje v agrárním sektoru a zohlednění specifik a potřeb ČR.

Hlavními tematickými směry je oblast ochrany a využívání přírodních zdrojů, technologický rozvoj pro trvalou udržitelnost agrárního sektoru, včetně technologií pro obnovitelné zdroje energie, dostupnosti, kvality a bezpečnosti potravin pro zdravou výživu obyvatel, trvale udržitelné hospodaření v krajině a rozvoj venkova a venkovských regionů.

Karel B. Březina

Ustavení Katedry vodních zdrojů Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU Praha

Úvodem

Zhruba 2/3 povrchu České republiky tvoří zemědělsky využívaná krajina, která je, až na několik výjimečných území, krajinou vytvořenou člověkem a s mnohaletým vývojem. V zemědělsky využívané krajině je hospodaření a nakládání s vodami důležitou součástí lidských aktivit. Stejně důležitá je jak ochrana vodních zdrojů před nežádoucím nadužíváním a znečišťováním, tak ochrana a nakládání s dalšími zdroji v hydrosféře. Proto jsou procesy především ve vadozní zóně (tedy mezi povrchem a hladinou podzemní vody) a v na ni navazující saturované zóně (pod hladinou podzemní vody) nejdůležitějšími procesy v ochraně a rozumném využívání vodních a atmosférických přírodních zdrojů. Základem jsou v tomto případě vědní disciplíny, mezi které patří jako hlavní hydrogeologie a hydrogeologie a na ně navazující půdní hydrologie, půdní fyzika, hydrometeorologie a další disciplíny v systému půda – voda – atmosféra – rostlina. Nemalou roli hrají otázky znečištění hydrosféry a monitoringu hydrosférických změn. Především hydro- disciplíny mají velmi úzký vzájemný vztah a jejich vzájemná součinnost je pro řešení úloh v zemědělské krajině současnosti při jejím víceúčelovém využívání naprosto nezbytná. To se týká zemědělského, vodohospodářského, krajinně-architektonického, sportovního i rekreačního a dalšího využití krajinného prostoru v současnosti. S tímto procesem musí být nutně spojena ochrana vodních zdrojů v krajině a jejich účelné využívání spolu se zemědělskými a dalšími aktivitami. Také postupující klimatické změny, které jednoznačně zhoršují situaci s vodou především v aridních oblastech, přímo ovlivňují nejen zemědělství, tedy produkci potravin, ale také základní životní podmínky celých regionů. Příkladem může být situace na africkém kontinentu, kde díky rostoucím problémům s vodními zdroji může v blízké budoucnosti nastat humanitární katastrofa. To jednoznačně ukazuje, že důležitost vodních zdrojů v zemědělství rok od roku vzrůstá.

Proč právě katedra vodních zdrojů

Situace, která je popsána v úvodu, vedla Fakultu agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů (FAPPZ) k tomu, že od 1. 1. 2009 byla ustavena Katedra vodních zdrojů FAPPZ. Fakulta tak navázala moderním způsobem na ty původní aktivity dřívější Agronomické fakulty Vysoké školy zemědělské, zaměřené na vodní zdroje v zemědělsky využívané krajině, které existovaly nejen od založení školy v roce 1952, ale i v předchozí výuce zemědělských disciplín ještě na ČVUT v Praze.

Zaměření katedry je jednak na tradiční disciplíny, které patří na fakultu již od vzniku školy. Jsou to disciplíny, které jsou důležité pro vodní zdroje, tedy vědy o vztazích vody a půdy nebo horniny. Mezi tyto disciplíny patří hydrogeologie, půdní fyzika, povrchová a půdní hydrologie, hydrogeologie, hydrogeologický průzkum, hydrogeologický průzkum, hydrometeorologie, hospodaření s vodou v zemědělství a vodní přírodní zdroje. Tyto tradiční disciplíny jsou doplňovány zaměřením na vodní zdroje v aridních a semiaridních oblastech především v zemích rozvojového světa (např. Afrika). Poznatky ze tříletého řešení projektu EU 6.RP

v Africe jednoznačně ukázaly, jak důležitá je otázka přírodních zdrojů ve většině zemí tohoto kontinentu. Především vodní zdroje, jejich hledání, správné využití a nakládání s nimi a v neposlední řadě jejich nezbytná ochrana před znečištěním a devastací jsou životně důležité pro celé regiony v rozvojovém světě.

Pedagogická činnost katedry sestává z výuky předmětů zaměřených na vztah půdy nebo horniny a vody, na vodní zdroje, jejich hledání, využití a hospodaření s nimi. Členové katedry se kromě výuky v českém jazyce podílejí výrazně na výuce v prestižním mezinárodním magisterském programu na FAPPZ „Natural Resources and Environment“ a mezinárodním bakalářském programu „Sustainable Use of Natural Resources“, které jsou vyučovány v angličtině. Někteří členové katedry pravidelně vyučují v bakalářských, magisterských a PhD. programech v zahraničí (Finsko – BSc., Estonsko – MSc. a PhD., Francie – MSc. ...) a krátkodobě působí v řadě zemí EU i mimo EU. Také působí v zahraničí v rámci programu LLP-ERASMUS.

Katedra je garantem oboru bakalářského studia: „Sustainable Use of Natural Resources“ a garantem oboru magisterského studia: „Natural Resources and Environment“. Z toho vyplývá vyšší počet mezinárodních studentů, kteří na katedře zpracovávají bakalářské a magisterské diplomové práce v angličtině.

Ve výzkumné činnosti se katedra zaměřuje na vztah půdy/horniny a vody a jeho modelování ve vadózní i nasycené zóně, na řešení retence vody v půdě a jejího modelování, na stanovení hydrofyzikálních charakteristik půdního porézního prostředí terénními a laboratorními metodami a na sledování dynamiky změn půdní vlhkosti nedestruktivními metodami.

Veškeré uvedené aktivity jsou dnes jen těžko možné bez mezinárodní spolupráce. Členové katedry se podílí na aktivní účasti ČR v mezinárodních institucích, jako je ICID, International Association of Hydrological Sciences (IAHS), International Union of Soil Sciences, European Geophysical Union a dalších a pracovníci katedry byli a jsou aktivní v grantových projektech v národním i mezinárodním měřítku (např. 6. RP EU WATERMAN v Africe).

Katedra úzce spolupracuje s řadou domácích zahraničních pracovišť obdobného zaměření a to především s: BOKU Vídeň (Rakousko), Wageningen University and Research Centre (Nizozemí), Cranfield University (Spojené království), University of Ghent (Belgie), Catholic University of Lovain (Belgie), TU Dresden (Německo), University College Vitus Bering in Horsens (Dánsko), University of Applied Sciences Hämeennlina (Finsko), Ústav hydrologie SAV (Slovensko) a řadou dalších institucí.

Katedra postupně buduje „Experimentální terénní stanici dynamiky půdní vlhkosti“, která je součástí světové sítě obdobných stanic s hlavním centrem v USA.

Na katedře v současnosti působí 6 vědecko-pedagogických pracovníků a je předpoklad dalšího rozšíření pracoviště podle potřeb rozvoje jednotlivých oborů na katedře a aktivit katedry.

Svatopluk Matula, vedoucí katedry

Z jednání Předsednictva ČAZV

Závěry z rozšířeného zasedání Předsednictva dne 4. 11. 2008 v Praze-Ruzyni na téma

Obnovitelné zdroje energie a surovin v rezortu zemědělství

Tato problematika patří mezi top-problémy 21. století, které lze stručně charakterizovat následujícím výčtem:

- zásobování energiemi,
- zdravotní nezávadnost, bezpečnost a kvalita potravin,
- zásobování pitnou vodou,
- trvale udržitelné hospodaření v krajině,
- omezování negativních vlivů antropogenní činnosti na životní prostředí,
- spravedlivý ekonomický režim ve světovém hospodářství.

Na rozšířeném zasedání předsednictva ČAZV bylo konstatováno:

- Rezort zemědělství má velmi vysoký potenciál pro výrobu i využití obnovitelných zdrojů energie a společně s komunální sférou rozhodujícím způsobem ovlivňuje současný stav i další možnosti jejich rozšíření.
- Produkce obnovitelných zdrojů energie na zemědělské půdě nemá rozhodující vliv na cenovou úroveň potravinářských surovin v době, kdy se na celkové spotřebě primárních energetických zdrojů více než 90ti % podílí fosilní paliva a jaderná energie.
- Produkci a využití biopaliv je třeba posuzovat na různých úrovních (celosvětové, kontinentální, národní, regionální, lokální) a důsledně respektovat omezené meziúrovňové vztahy pokud jde o argumenty pro i proti.
- Energetická i potravinová politika z pohledu rezortu zemědělství se musí do budoucna opírat o biotechnický a biotechnologický rozvoj („food, feed, fiber, fuel“).
- Biopaliva nejsou pouze energetický problém neboli jednorozměrná alternativa, ale týkají se i rozvoje venkova, vytváření pracovních příležitostí, redukce emisí skleníkových plynů, vytvářejí příjem podnikatelských subjektů, atd.
- „Akční plán pro biomasu ČR“ předpokládá podporu inovačním, výzkumným a experimentálním programům, které se v současné době nedostává v potřebném rozsahu a stabilitě.
- Renezací výstavby bioplynových stanic v současné době umožnily dotační podpory MZe, MŽP a MPO.
- Průběh finanční a ekonomické krize v celosvětovém měřítku je příležitostí pro vytvoření nového pohledu na obnovitelné zdroje energie a biopaliva jako součást energetického mixu.

Návrhy na další postup podpory rozvoje obnovitelných zdrojů energie a biopaliv:

- Stanovit závaznost „Akčního plánu pro biomasu ČR“ na úrovni rezortů.

- Jako součást politické podpory rozšíření obnovitelných zdrojů energie a biopaliv se zaměřit na jejich vztah k energetické bezpečnosti, potravinové bezpečnosti, klimatickým změnám, udržitelnosti rozvoje výroby a využití vytváření trhu na národní i mezinárodní úrovni.
- Podpořit účast národních subjektů v mezinárodních projektech výzkumu OZE a biopaliv.

V inovačních, výzkumných a experimentálních programech podpořit :

1. Rozvoj fytoenergetiky (např. rozšířením sortimentu druhů a odrůd energetických plodin podporou jejich introdukce, selekce a šlechtění včetně GMO postupů, zvýšení produkčního potenciálu energetických plodin na 1,5 – 2-násobek současného stavu do 15 -25 tun suché hmoty z 1 ha a tím zlepšení ekonomiky jejich pěstování a využití (bez dotace!), snížením nákladovosti pěstování energetických plodin, zaváděním nových druhů a odrůd nenáročných na agrotechniku, hnojení a ochranu, vývojem nových a zdokonalováním existujících technologií pro pěstování, sklizeň, skladování a zpracování energetických plodin).
2. Rozvoj alternativních biopaliv, např. výzkum, vývoj a uvedení na trh biopaliv 2. generace, intenzifikace provozu anaerobních reaktorů.
3. Rozvoj materiálového využití zemědělských produktů pro nepotravinářské účely (např. náhrada statkových hnojiv živočišného původu komposty, výzkum a vývoj nových materiálů pro stavebnictví, farmacii).

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 2. 12. 2008

Z programu:

3. Zhodnocení rozšířeného zasedání Předsednictva pořádaného ORV a OZTEV dne 4. 11. 2008.
4. Informace o vydavatelské činnosti ČAZV.
6. Informace o volbách v jednotlivých odborech v roce 2008 – 2009.
7. Kontrola a upřesnění plánu činnosti Předsednictva v 1. pololetí 2009.
8. Různé.

K bodu 3:

Předsednictvo konstatovalo, že rozšířené zasedání 4. 11. 2008 ve VÚRV, v.v.i., věnované problematice využití obnovitelných zdrojů pro energetické účely, proběhlo na dostatečné úrovni. Za MŽP se jednání účastnili tři ředitelé odboru.

K bodu 4:

Prof. M. Janeček, DrSc. informoval Předsednictvo o jednáních VR ČAZV a realizaci závěrů z těchto jednání. Jednalo se jak o situaci ve vydávání vědeckých časopisů, tak i o zpracování Terminologického slovníku (TS).

Na úseku časopisů je zatím nedořešena otázka odměňování editorů, oceňování práce redaktorek a zejména pak zavedení elektronického redakčního systému na úrovni požadované VR.

Přetrvává nevyrovnanost mezi obory při naplňování počtu hesel.

Z usnesení:

- Předsednictvo děkuje všem členům RR, editorům a redaktorkám za odvedenou práci, jejímž výsledkem je vyšší počet časopisů s IF nebo i časopisů ve sledování k jeho udělení.
- Předsednictvo konstatuje, že se nedaří zavést a využívat na všech úrovních vydavatelské činnosti vědeckých časopisů elektronický redakční systém (dále ERS) tak, jak bylo vedením ÚZEI přislíbeno.
- Elektronický redakční systém je třeba doplnit o chybějící prvky.
- Předsednictvo žádá všechny odbory, aby obdobně jako ORL po dokončení jednotlivých obecných částí vydaly TS v nakladatelství Akademia jako jednotnou edici pod hlavičkou ČAZV.
- Předsednictvo žádá prof. M. Janečka, DrSc., aby dopisem informoval náměstka ministra Ing. J. Urbana o situaci ve vydavatelské činnosti a požádal jej o pomoc při řešení vzniklých nedostatků.

K bodu 6:

Volby v odborech probíhají dle harmonogramu schváleného Předsednictvem.

K bodu 7:

Předsednictvo rozhodlo, že na květnovém jednání pléna bude jako hlavní téma rozpracování „Koncepce“ rezortního výzkumu. Na jednání by měl být pozván RNDr. Marek Blažka, ředitel odboru výzkumu, vývoje a inovací Rady vlády VaV.

V různém:

- Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval o vyhlášení veřejných soutěží „Program výzkumu v agrárním sektoru 2007-12“ a program „Výzkum v agrárním sektoru“ (VAK), schvalování „Koncepce“ a nových výzkumných záměrů. „Koncepce“ byla předložena ke schválení vládě.
- Předsednictvo doporučilo MZe vydat knižní publikaci člena ČAZV Ing. Mojmíra Soukupa, CSc. (VÚMOP, v.v.i.), která by mohla být předávána jako pozornost při oceňování jak členů výzkumných týmů, tak i pracovníků rezortu obecně.
- Sekretariát upozorňuje jednotlivé odbory, že přes opakované výzvy v členské základně vznikla skupina dlouhodobých neplatičů příspěvků. Jedná se celkem cca o 50-60 osob. Pokud tito nezaplatí příspěvky do 31. 12. 2008, pak bude seznam těchto členů předán jednotlivým odborům k rozhodnutí o ukončení jejich členství v ČAZV. Tito členové pak nebudou zváni ani na pléna ČAZV, ani na jednání odboru, ale mohou se podílet na činnosti komisí odboru.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 6. 1. 2009

Hosté: prof. Ing. František Louda, DrSc. – předseda KV ČAZV
Ing. Josef Vozka – náměstek ÚZEI

Z programu:

3. Informace o vydavatelské činnosti ČAZV.
4. Informace o probíhajících veřejných soutěžích rezortu MZe a schválení „Koncepce“.
6. Informace o volbách v jednotlivých odborech v roce 2008 – 2009.
9. Různé.

K bodu 3:

Jednání uvedl předseda VR prof. M. Janeček, DrSc. Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval o jednání náměstka ministra Ing. J. Urbana s vedením ÚZEI. Bylo dojednáno, že ERS (elektronický redakční systém) bude dle finančních možností ÚZEI a MZe dále vylepšen, tak aby splňoval v současnosti vyšší požadavky na tento systém kladené. Současně vznesl ředitel Ing. F. Chaloupka požadavek, aby uvedené záležitosti byly vyřizovány přímo s ním a ne dopisy vedení MZe. Uvedl, že je pověřen náměstkem Ing. J. Urbanem uvedené záležitosti v rámci jeho kompetencí vyřizovat. To se týká i otázky odměňování editorů vědeckých časopisů a projednávání otázek a návrhů vyplývajících z dopisu prof. J. Příbyla, DrSc., editora časopisu Czech Journal of Animal Science. K řešení těchto otázek vytvořilo Předsednictvo pracovní skupinu ve složení prof. M. Janeček, DrSc., ředitel Ing. F. Chaloupka a náměstek ÚZEI Ing. J. Vozka.

ÚZEI zpracuje jako každoročně přehlednou zprávu o činnosti na úseku vědeckých časopisů a Terminologického slovníku. Ing. J. Vozka požádal o větší propagaci TS na www stránkách příslušných výzkumných pracovišť - VÚ rezortu, v.v.i., univerzit ap.

K bodu 4:

Ředitel Ing. Chaloupka informoval o průběhu soutěží vyhlašovaných MZe a NAZV.

- Meziřezortní rada pro zemědělský výzkum nebyla zatím jmenována.
- Projekty ukončené v roce 2007 (soutěž MZe 2003-07) byly celkově hodnoceny nadprůměrně (142 %), oproti průměru 70 % se jedná o násobně lepší výsledek. Hodnocení bylo provedeno dle metodiky pro rok 2008.
- Výzkumné záměry byly schváleny a prostředky budou přiděleny na základě rozpočtu RVV.
- Došlo k přerušení schvalování „Koncepce“ ve vládě (16. 12. 2008) na základě nesouhlasu MZd, na RVV došlo 5. 1. 2009 k dohodě, kompetence MZe budou v „Koncepti“ zachovány.

K bodu 6:

V jednotlivých odborech probíhají volby dle sjednaného harmonogramu. V prosinci proběhly volby v OZTEV. V roce 2009 proběhnou volby v ORL, OP, OVL, OLH a OERSI.

V různém:

- Všem členům Předsednictva byl předložen seznam „dlužníků“, tj. členů, kteří nezaplatili do konce roku 2008 členské příspěvky. Předsednictvo rozhodlo tyto individuálně vyzvat, nejlépe dopisem, zda chtějí nadále setrvat jako členové ČAZV.
- Předsednictvo schválilo výstupní materiály z rozšířených zasedání 7. 10. 2008 v úpravě vody Želivka na téma „Nové směry v úpravě a čištění vod“ a 4. 11. 2008 ve VÚRV v Ruzyni na téma „Současnost a perspektivy obnovitelných zdrojů energie a surovin“ a pověřilo sekretariát jejich zveřejněním

na www stránkách ČAZV a předáním vedení MZe, tj. náměstkům Ing. K. Turečkovi, Ing. J. Urbanovi a Ing. S. Kozákovi.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 3. 2. 2009 ve VÚLHM, v.v.i. ve Strnadlech

Z programu:

3. Informace o vydavatelské činnosti ČAZV.
4. Aktuální otázky v oblasti VaV.
6. Informace o volbách v jednotlivých odborech v roce 2008 – 2009.
7. Příprava zasedání pléna ČAZV 3. 3. 2009.
8. Různé

Po zahájení informoval ředitel VÚLHM doc. P. Zahradník, CSc. o práci VÚLHM, v.v.i. a pozval přítomné na odpolední rozšířené zasedání Předsednictva, věnované zdravotnímu stavu lesů v ČR.

K bodu 3:

Prof. Ing. M. Janeček, DrSc. informoval o závěrech z jednání pracovní skupiny Předsednictva k vydavatelské činnosti. Byla zpracována ÚZEI zpráva o činnosti na úseku vydávání vědeckých časopisů a Terminologického slovníku.

Informaci doplnil ředitel Ing. F. Chaloupka s tím, že bude třeba vyhledat a navrhnout nový název činnosti editorů. Rovněž bude třeba dopracovat redakční systém ve spolupráci ÚZEI, editorů a softwarové firmy Fractal.

Vzhledem k závažnosti vydavatelské činnosti vyzval ředitel Ing. F. Chaloupka Předsednictvo, aby byla Vydavatelskou radou vypracována koncepce vydavatelské činnosti s výhledem na 5 let.

K bodu 4:

Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval Předsednictvo o schválení „Koncepce“ vládou ČR dne 26.1.2009. Současně doplnil, že na základě dopisu náměstka Ing. J. Urbana je schvalována mezirezortní Rada zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje.

Předsednictvo navrhlo za ČAZV na člena této Rady prof. F. Kocourka, CSc., ředitele VÚRV, v.v.i. Praha Ruzyně. Návrh byl schválen všemi členy jednomyslně. Předsedou Rady bude náměstek Ing. J. Urban.

V této souvislosti informoval Ing. F. Chaloupka Předsednictvo, že probíhá jednání o přesunu finančních prostředků z kapitoly MŽP ve výši cca 120 mil. Kč do kapitoly MZe k řešení nových projektů se vztahem k životnímu prostředí.

Byla vydána rozhodnutí na nové výzkumné záměry předložené v.v.i. a bylo zahájeno řešení těchto výzkumných záměrů.

Do veřejné soutěže v rámci programu VAK bylo předloženo 307 návrhů projektů, z nichž bylo 54 vyřazeno z formálních důvodů.

Na nové výzkumné programy bude věnována částka cca 500 mil. Kč ročně s tím, že budou dále vyhlašovány veřejné zakázky ve výši 50-100 mil. Kč za rok.

V rámci realizace záměrů „Koncepce“ bude vypracován jednotný systém hodnocení rezortního výzkumu a vývoje. Důraz bude kladen na přínos nových výsledků.

V rámci investičního programu pro výzkumné organizace lze počítat s částkou 1 mld. ze státních prostředků.

K bodu 6:

Volby v odborech probíhají dle Předsednictvem stanoveného harmonogramu.

U členů Rady platí podmínka opakované volby, tj. možné volby pouze pro dvě po sobě jdoucí volební období.

K bodu 7:

Předsednictvo projednalo návrh pozvánky na zasedání pléna dne 3. 3. 2009. Kromě ministrů MZe a MŽP bude pozván i ministr MMR. Dále bude pozván i prezident Asociace výzkumných organizací (AVO) Ing. Miroslav Janeček, CSc..

Ocenění zlatou medailí ČAZV navrhlo Předsednictvo prof. MVDr. Ing. Františku Jílkovi, DrSc. (OVL + OŽV), prof. Ing. Vladimíru Jeníčkovi, DrSc. (OEŘSI) a prof. Ing. Václavu Vaňkovi, CSc. (ORV), především za činnost na úseku vědeckých časopisů.

Stříbrné medaile schválilo Předsednictvo udělit prof. Ing. Jánu Jechovi, CSc. (OZTEV), prof. Ing. Janu Velíškovi, DrSc. (OVOJP) a prof. Ing. Františku Loudovi, DrSc. (OŽV).

Oceněným bude současně s medailí předávána i publikace MZe autora Ing. M. Soukupa. CSc.

V různém:

- Prof. MVDr. M. Toman, CSc. pozval přítomné členy Předsednictva na rozšířené zasedání dne 7. 4. 2009 ve VÚVeL, v.v.i. v Brně – Medláncích, věnované problematice infekčních chorob zvířat přenosných na člověka (zoonózy).
- Prof. J. Hron, DrSc. upozornil na nevyhovující stav umístění kanceláře předsedy a Předsednictva ČAZV. Pracovní místnost ve 4. patře provozně práci ČAZV nevyhovuje. Na základě dohody s MZe, že po ukončení předsednictví ČR v EU dojde ke zpětné výměně místností, pověřuje Předsednictvo Ing. Hrubého, CSc. zahájit jednání s hospodářskou správou MZe o této zpětné výměně k 31.8.2009.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 3. 3. 2009 na rektorátu ČZU v Praze - Suchdole

Host: prof. MVDr. Zdeněk Věžník, DrSc.

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
3. Příprava zasedání pléna.
4. Informace o přípravě voleb v odborech OP (březen), ORV, OVL, OLH (duben).
6. Různé.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu z jednání 3. 2. 2009 bylo zjištěno, že ze zápisu vyplývají tyto úkoly pro další období:

- upravit název editora vědeckého časopisu tak, aby tento nebyl ve střetu se živnostenským zákonem (editor v našem případě není vydavatel časopisu);
- zpracovat koncepci vydavatelské činnosti ČAZV na období příštích 5 let;
- dopracovat zprávy o činnosti odborů za rok 2008;
- řešit umístění kanceláře předsedy a Předsednictva ČAZV v rámci budovy MZe – jednáním pověřen sekretariát.

K bodu 3:

Prof. J. Hron, DrSc. seznámil Předsednictvo s pořadem jednání pléna. Všechna odborná vystoupení jsou zajištěna. Jako hosté přislíbili účast ministři Mgr. P. Gandalovič a RNDr. M. Bursík, za MMR přislíbil účast 1. náměstek Ing. J. Stodůlka. Prof. J. Hron, DrSc. seznámil Předsednictvo s obsahem úvodního vystoupení k stručnému zhodnocení činnosti ČAZV v roce 2008.

K bodu 4:

V průběhu měsíce března – dubna proběhnou volby v odborech – ORL, OLH, OP, ORV, OVL. Volby probíhají dle harmonogramu, tak aby do konce měsíce června proběhly ve všech odborech.

V různém:

- Předsednictvo vzalo na vědomí první závěry z rozšířeného zasedání ke „Zdravotnímu stavu lesích porostů v ČR“ předložené OLH. Tento výchozí materiál bude dále upraven na základě závěrů z jednání pléna OLH dne 3. 3. 2009.
- Předsednictvo schválilo návrh OEŘSI na doplnění RR vědeckého časopisu Agricultural economics o tyto členy:

Prof. Alfons Balmann, Leibniz Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe (IAMO), Theodor-Lieser-Str. 2, 06120 Halle (Saale), Germany

Ing. Marian Božík, PdD., Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva (VÚEPP), Trenčianska 55, 824 80 Bratislava, Slovenská republika

Prof. Ass. Bernard Del'Homme, PhD., Ecole nationale d'ingénieurs des travaux agricoles de Bordeaux (ENITA), 1 cours du Général de Gaulle – CS 40201, 33175 Gradignan Cedex, France

Prof. Wim J.M. Heijman, Wageningen University, Department of Social Sciences, Hollandseweg 1, 6706 KN Wageningen, The Netherlands

Dipl.-Ing. Zdeněk Lukas, The Vienna Institute for International Economic Studies (WIIW), Oppolzergasse 6, A-1010 Vienna, Austria

Doc. Ing. Ján Pokrivčák, M.S., PhD., Slovenská poľnohospodárska univerzita (SPU), Fakulta ekonomiky a manažmentu, A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, Slovenská republika

Současne Predsednictvo souhlasilo s ukončením členství v RR doc. Ing. Juraje Cvečka, CSc. a prof. Ing. Jozefa Višňovského, CSc.

- Ředitel Ing. F. Chaloupka informoval Predsednictvo o probíhajících změnách v GA ČR s tím, že je připravována změna názvů u „zemědělských“ panelů P 501 a P 502 přičemž v nově navržených názvech jsou potlačovány zemědělské vědy. Prof. F. Kocourek, CSc. navrhl 3 varianty postupu jednání – ponechat názvy v původním znění, názvy panelů upravit dle našich návrhů, akceptovat úpravy GA ČR nově navržené, ale vést o náplni jednání s RVV.
- Trvá úkol umístění loga Terminologického slovníku na www stránkách všech zemědělských VÚ – tj. i soukromých a na stránkách příslušných univerzit.

Ze zápisu z jednání Predsednictva dne 7. 4. 2009 ve VÚVeL, v.v.i. v Brně

Host: prof. RNDr. Ing. František Kocourek, CSc. – ředitel VÚRV, v.v.i.

Z programu:

2. Kontrola zápisu.
3. Hodnocení průběhu pléna.
4. Aktuální otázky rezortního VaV.
5. Příprava rezortního programu výzkumu 2012.- 2020.
6. Příprava zasedání Rady ČAZV.
7. Různé.

Jednání zahájila z pověření předsedy ČAZV doc. Ing. Věra Skřivanová, CSc. Přivítala přítomné členy Predsednictva a hosty jednání a omluvila nepřítomnost předsedy a místopředsedy ČAZV. Pořad jednání byl schválen bez připomínek. Před vlastním jednáním předala slovo řediteli VÚVeL prof. M. Tomanovi, CSc., který krátce informoval Predsednictvo o činnosti ústavu a jeho perspektivách.

K bodu 2:

Kontrolou zápisu bylo zjištěno, že přetrvávají úkoly z bodu 2 zápisu z 3. 3. 2009, a to:

- upravit název editora vědeckého časopisu tak, aby tento nebyl ve střetu zájmů se živnostenským zákonem (editor v našem případě není vydavatel časopisu);
- zpracovat koncepci vydavatelské činnosti ČAZV na období příštích 5 let; dopsat zprávy o činnosti odborů za rok 2008;
- řešit umístění kanceláře předsedy a Predsednictva ČAZV v rámci budovy MZe – jednáním pověřen sekretariát;

K bodu 3:

Po krátké diskusi Predsednictvo konstatovalo, že průběh jednání pléna byl hodnocen členy odborů dobře. Za významnou považuje Predsednictvo účast ministra zemědělství a přednášejících k odborným tématům, tj. RNDr. M. Blažky, Ing. J. Marka, CSc. a Ing. F. Chaloupky.

Z vystoupení ministra Gandaloviče vyplynula nutnost věnovat pozornost transferu a realizaci výsledků výzkumu, což je podmínkou pro ekonomickou návratnost prostředků věnovaných na výzkum.

Dále z vystoupení ministra Gandaloviče vyplynuly i požadavky rezortu MZe na zemědělský výzkum v příštím období, a to na oblast kvality a bezpečnosti potravin, biopaliv a obnovitelných energetických zdrojů, dopadů změn klimatu, vč. vodních zdrojů a na oblast genetiky v RV i ŽV a GMO.

Za významnou považuje Předsednictvo i informaci ředitele Ing. J. Marka, CSc. o volných finančních zdrojích, určených pro mezinárodní spolupráci v gesci MŠMT. Předsednictvo považuje rozvoj mezinárodní spolupráce a účast na mezinárodních projektech za klíčový moment pro zkvalitnění výzkumu a vědecké práce, růst jazykové kvalifikace a sebevědomí vědeckých pracovníků.

Předsednictvo konstatovalo, že zasedání pléna splnilo účel, pro který bylo svoláno. Dobře byla hodnocena i účast a vystoupení zástupce SAPV prof. J. Plesníka, DrSc.

K bodu 4:

Ředitel Ing. Chaloupka informoval o výhledech financování rezortního výzkumu v příštích letech. Konstatoval, že díky dobrým výsledkům není předpoklad poklesu financí do rezortního výzkumu. Naopak lze očekávat další nárůst finančních zdrojů jak institucionálních, tak účelových prostředků. Zdroje institucionální roku 2012, přejdou po tomto datu pod MZe.

Stejně tak bude vyvoláno jednání o převedení podpory dvou ústavů rezortu MŽP (Průhonice, Podbaba) na MZe. S převodem, vč. finančních prostředků, souhlasí jak náměstek Ing. J. Urban, tak i náměstek Ing. K. Tureček. V rámci účelové podpory bude dále v roce 2012 převzata část výzkumné problematiky z MŽP do rezortu MZe.

V rámci hodnocení veřejné soutěže programu VAK bylo hodnoceno 307 projektů, z nichž 54 bylo vyřazeno pro formální závady. Na zbývající 253 projekty je k dispozici pouze 55 mil. Kč. Uvedený nepoměr je třeba řešit. Stejně tak bude třeba zjednodušit celý administrativní postup, vč. smluv na využití výsledků řešených projektů. V této záležitosti jsou již vedena NAZV jednání i s Ing. Hálkem. Členové Předsednictva mohou podávat návrhy na zjednodušení agendy a administrativy soutěží přímo MZe a NAZV. Ředitel Ing. F. Chaloupka očekává aktuální zapojení Předsednictva při úpravě pravidel pro vyhlašování jednotlivých soutěží.

K bodu 5:

Při přípravě realizace a hodnocení plnění rezortního programu bude působit mezirezortní Rada schválené „Koncepce“ výzkumu rezortu MZe. Ředitel Ing. F. Chaloupka dále požádal o návrh členů pracovní skupiny, která by připravila první návrh nového rezortního výzkumného programu „Komplexní udržitelné systémy – KUS“.

Předsednictvo navrhlo do pracovní skupiny tyto členy a odborníky: RNDr. T. Rätinger, MSc., RNDr. J. Nedělník, PhD., prof. F. Kocourek, CSc., Ing. S. Vavreinová, CSc., Ing. J. Kára, CSc., prof. V. Podrázský, CSc., a doc. I. Knížková, CSc.

Práce budou zaměřeny na problematiku zásobování potravinami, změny klimatu a obnovitelných zdrojů surovin.

K bodu 6:

Předsednictvu byl předložen návrh pořadu jednání Rady ČAZV dne 12. 5. 2009. Pořad jednání byl Předsednictvem schválen.

- ❖ Na jednání budou pozváni členové Rady a hosté dle návrhu na pozvánce. Jednání bude řídit předseda ČAZV prof. J. Hron, DrSc.
- ❖ Volba komisí proběhne tak, že 1-2 členy komisí navrhne Předsednictvo a na jednání Rady budou komise doplněny o návrhy z pléna. Volební komise zajistí volbu členů Kontrolního výboru (KV). Základní kandidátka bude připravena z návrhů odborů. Další ev. nové návrhy z pléna by byly na kandidátky doplněny na místě. Základní kandidátka bude předána členům Rady při prezenci.
- ❖ Na jednání budou pozváni ministři zemědělství a životního prostředí a současně i náměstek Ing. J. Urban.
- ❖ Na jednání bude udělena zlatá medaile prof. J. Jechovi, CSc. (místo na plénu) a dále stříbrné a bronzové medaile a čestná členství. Kompletní návrhy na tato ocenění je třeba zaslat za každý odbor.
- ❖ Zprávy o činnosti budou předneseny jednotlivými guaranty a budou rozeslány před jednáním členům Rady. Zpráva o činnosti ČAZV bude přednesena v rozsahu jako na plénu. Všem členům Rady budou zaslány i zprávy o činnosti jednotlivých odborů.
- ❖ Volba členů KV proběhne tajnou volbou na základě kandidátky navržené odbory. Prvních pět kandidátů s nejvyšším počtem hlasů se stane řádnými členy KV a další na kandidátce uvedení kandidáti s nadpolovičním počtem hlasů se stanou náhradníky na celé čtyřleté volební období.

V různém:

- Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo o probíhajících volbách v odborech, v ORL byl předsedou odboru a členem Předsednictva zvolen RNDr. Jan Nedělník, Ph.D. a v OLH prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.
- Jednotlivé odbory předloží do sekretariátu přesné seznamy s adresami Předsednictvem schválených nových členů redakčních rad časopisů. Stejně tak je třeba dodat seznam odstupujících členů RR.
- Předsednictvo bere na vědomí zprávu VR o činnosti v roce 2008. Dále Předsednictvo schválilo nového člena Vydavatelské rady Mgr. J. Lipavského, CSc.
- Předsednictvo bere na vědomí zprávu o hospodaření ČAZV v roce 2008 a návrh rozpočtu a rok 2009.
- Sekretariát žádá jednotlivé odbory o zajištění plateb od dlouhodobých neplatičů, ev. podání návrhu na jejich vyškrtnutí z členství v ČAZV. Seznamy byly odborům předány v lednu 2009.
- Před zasedáním Rady ČAZV dne 12. 5. 2009 proběhne jednání Předsednictva v ÚZEI, Slezská 7. V návaznosti na toto jednání proběhne i schůzka Hodnotící

komise (HK) pro obě soutěže – o cenu ministra za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a vývoje a cenu pro mladé vědecké pracovníky, vyhlášené ministrem zemědělství.

- Hodnotící komise byla na dobu 5 roků jmenována ministrem zemědělství v tomto složení: doc. J. Bouška, CSc., Ing. K. Březina, Ing. J. Celba, CSc., doc. T. Doucha, CSc., prof. J. Hron, DrSc., prof. M. Janeček, DrSc., doc. F. Kocourek, CSc., Mgr. J. Lipavský, CSc., Ing. Z. Pastorek, CSc., Ing. C. Perlín, CSc., prof. M. Toman, CSc., doc. P. Zahradník, CSc., tajemník Ing. J. Budský.
- Předsednictvo schválilo rozšíření RR vědeckých časopisů:
 1. Plant Protection Science:
doc. Ing. Josef Soukup, CSc. – FAPP ČZU
RNDr. David Novotný PhD. - VÚRV
prof. RNDr. Zdeněk. Laštůvka, CSc. – AF MZLU
prof. Dr. Mark L. Gleason – Department of Plant Pathology, Iowa USA
prof. Ottmar Holdenrieder – Inst. fürIntegrative Biologie, Zurich
 2. Soil and Water Research:
doc. Ing. Radka Kodešová, CSc. – FAPP ČZU

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 12. 5. 2009 v ÚZEI Praha

Hosté: doc. Ing. Petr Zahradník, CSc.
prof. MVDr. Zdeněk Věžník, DrSc.

Z programu:

3. Organizační zabezpečení zasedání Rady.
5. Schválení udělených medailí a čestných členství ČAZV.
6. Různé.

K bodu 3:

Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo, že zasedání Rady je po organizační stránce zabezpečeno. Vzhledem ke změnám ve vedení ministerstev a zaneprázdnění se jednání neúčastní reprezentanti rezortů MZe a MŽP.

Za MZe vystoupí Ing. F. Chaloupka a dále další zástupci MZe, AK a PK.

Medaile a čestné členství bude oceněným předávat prof. J. Hron, DrSc. společně s ředitelem Ing. F. Chaloupkou.

Jednotlivé zprávy byly zaslány členům Rady ČAZV a všem členům Předsednictva před jednáním a budou předneseny jednotlivými účastníky jednání, jak je navrženo v programu pozvánky. Za nepřítomného prof. F. Loudu, DrSc. přednese zprávu Kontrolního výboru ČAZV Ing. B. Vokál, CSc.

Volba nového KV proběhne v průběhu jednání Rady dle pokynů volební komise.

Kontrola plnění úkolů z „Usnesení Rady ČAZV“ z 13. 5. 2008 přednese v souladu s dřívějšími stanovisky Předsednictva a KV Mgr. J. Lipavský, CSc.

K bodu 5:

Předsednictvo schválilo udělení medailí ČAZV a čestných členství ČAZV, z OVH to jsou:

Stříbrné medaile: prof. Ing. Jaroslav Herynek, CSc.
prof. Ing. Václav Tlapák, CSc.

V různém:

- Předsednictvo schvaluje návrhy na rozšíření redakčních rad vědeckých časopisů, z nich:

Plant, Soil and Environment

prof. Dr. A. N. Misra, Fakulta Biotechnologie, School of Biotechnology, Balesore, India,

prof. Dr. Martin Körschens, habil. dr.h.c., Umweltforschungszentrum UFZ

Ing. Milan Pavlík, CSc., vědecký pracovník AV ČR, Ústav experimentální botaniky,

Mgr. Jan Lipavský, CSc., VÚRV Praha 6 – Ruzyně,

doc. RNDr. Michal Hejčman, PhD., Katedra ekologie, Fakulta životního prostředí, Česká zemědělská univerzita v Praze.

- Předsednictvo vzhledem k přetrvávajícím nejasnostem ve vydavatelské činnosti žádá Vydavatelskou radu o urychlené projednání aktuálních otázek jak při vydávání vědeckých časopisů, tak při zpracování Terminologického slovníku. Jedná se o dopracování elektronického redakčního systému, dořešení odměňování editorů, projednání nabídky vydavatelství Springer ap.
- Sekretariát připraví dle časového plánu společně s OP, ORV a OEŘSI korespondenční volby nového vedení uvedených odborů, vč. zástupců v Radě ČAZV.
- V návaznosti na příští jednání Předsednictva dne 2. 6. 2009 proběhne jednání Hodnotitelské komise pro vyhlášení soutěže Ministerstva zemědělství o cenu ministra pro mladé vědecké pracovníky a o cenu ministra za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a vývoje v rámci rezortu MZe a Rady ČAZV.

Hydropedologie - jedna z důležitých vědních disciplín o vodě a důležitá součást vztahu půdy a vody

Od 26. do 31. července roku 2008 se konala na Pennsylvánské státní univerzitě, USA, historicky 1. Mezinárodní hydropedologická konference, která potvrdila hydropedologii jako samostatnou vědní disciplínu. Konference byla organizována pracovní skupinou pro hydropedologii Mezinárodní unie věd o půdě na

základě závěrů z 18. Světového pedologického kongresu z června 2006, Philadelphia, USA. Na konferenci se účastnilo 145 účastníků z 20 zemí světa ze všech kontinentů vyjma Antarktidy, bylo přijato 110 abstraktů. Odborníci z oborů pedologie, půdní fyziky, hydrologie, geomorfologie, biochemie, hydrogeologie, ekologie fyziky a dalších vědních disciplín vytvořili na konferenci skutečně mezinárodní multidisciplinární tým.

Profesor Henry Lin (Pennsylvania State University, USA) definoval na konferenci hydropedologii jako vědní disciplínu, která integruje pedologii, hydrologii a geomorfologii pro studium vzájemných pedologických a hydrologických procesů a vzájemnou relaci krajiny – půdy – hydrologie v prostoru a čase zaměřenou na pochopení pedologického ovlivňování hydrologických procesů a vlastností, hydrologického vlivu na formování půdy, na půdní variabilitu a funkce.

Hydropedologie klade důraz na půdu v podmínkách krajiny, kde zřetelné pedogenetické vlastnosti (jako je půdní struktura, členění profilu na horizonty a heterogenita), environmentální parametry (jako je klima, topografie a organismy) a antropogenní vlivy (jako je využití krajiny a hospodaření v krajině) na sebe vzájemně působí a ovlivňují proudění vody v krajině. Když je zde používán termín „proudění vody v krajině“ tak jsou tím myšleny zdroje, zásoby, toky, dispozice, doby zdržení a časo-prostorové rozdělení vody ve vadózní zóně.

Pro hydropedologii byly na konferenci formulovány dvě základní otázky:

1. Jak se struktura a distribuce půdy v krajině projevuje na prvotním ovlivňování toku vody v krajině v různém měřítku ve vadózní zóně?
2. Jak tok vody v krajině (a s ním související transport chemikálií a energie proudící vodou) ovlivňuje vývoj půd, variabilitu a funkce půd?

Hlavní téma konference bylo formulováno jako:

„Voda a půda: Klíč k udržitelnému stavu kritické zóny na Zemi

a hlavní cíl byl definován následovně:

„Rozvinout interdisciplinární obsah hydropedologie a podpořit synergickou spolupráci mezi příbuznými vědními disciplínami“.

Z hlavního cíle pak vycházely cíle dílčí, které byly formulovány takto:

- zabývat se dosavadním přínosem hydropedologie a analyzovat, kde je dosud prostor pro hydropedologii v systému věd o půdě a vodě, který může být unikátně doplněn,
- propagovat spolupráci ve vědách o půdě, hydrologii, geomorfologii a v navazujících bio- a geo- vědách zaměřených na synergické strategie vzájemného rozvoje,
- mapovat cestu pro mezinárodní spolupráci v rozšíření hranic působení hydropedologie a jejím podílu na vědách o kritické zóně povrchu země, zahrnující základní výzkum, praktické aplikace a mezioborové vzdělávání a rozsah.

Klíčové prezentace byly předneseny pěti vybranými specialisty na následující témata:

1. Raymond Arvidson (Washington University in Saint Louis): *Frontiers of Mars Exploration – “Follow the Water”*.
2. William Dietrich (UC Berkeley): *The Dependence of Watershed Processes on the Evolution of the Critical Zone*.
3. Jeff McDonnell (Oregon State University): *Streamflow Generation Theory in the Headwaters: a Hydropedology Approach*.
4. Johan Bouma (Wageningen University): *Hydropedology as a Foundation for Environmental Policy and Regulations*.
5. Alex McBratney (University of Sydney): *Digital Soil Mapping and Hydropedology: Putting the h into scorpan*.

Vlastní jednání konference bylo rozděleno na pět hlavních témat:

- I. Nové koncepty a teorie ve vědách o půdě, hydrologii a v souvisejících disciplínách (zastoupeno 13 prezentací).
- II. Hranice integrovaných modelů půd a hydrologických systémů (zastoupeno 13 prezentací).
- III. Moderní monitoring, detekce, mapování a vizualizace podpovrchové vrstvy půdy (zastoupeno 12 prezentací).
- IV. Integrované studium tzv. kritické zóny zemského povrchu a její vztah k hydropedologii (zastoupeno 13 prezentací).
- V. Přímé aplikace a inovační vzdělávání v oblasti hydropedologie (zastoupeno 8 prezentací).

Dále byly, jako část konferenčních aktivit, organizovány tři posterové sekce ve kterých bylo prezentováno celkem 47 posterů.

Závěr

Mezinárodní hydropedologická konference, která potvrdila hydropedologii jako samostatnou vědní disciplínu, dala velmi dobrou možnost hledání „společného jazyka“ a cesty odborníkům z příbuzných vědních oborů, kteří se zabývají procesy ve vadózní zóně povrchové vrstvy zemské kůry. Jak formální, tak neformální část konference umožnila výměnu poznatků a nabídla dostatek prostoru pro další úvahy o spolupráci mezi specialisty, jejichž společným zájmem je relace půdy a vody se zahrnutím těch procesů, které na vztah půdy a vody mají vliv. Další setkání hydropedologů na 2. Mezinárodní hydropedologické konferenci je plánováno na rok 2012 do Evropy (Německo).

Svatopluk Matula

(na základě vystoupení na sekci Půdní fyzika - teorie na EUROSIL 2008 ve Vídni)

Evropské půdy míří do počítače

Vloni byl zahájen evropský projekt e-SOTER, jehož cílem je sestavit celosvětovou databázi půdních map. Podílí se na něm také český pedolog Vít Penížek. V září minulého roku odešel z ČZU v Praze na tříletou stáž do Společného výzkumného střediska (JRC) v italské Ispře, kde má na starosti právě tento projekt. Na národních úrovních probíhá mapování už dlouho. Problém je ale v tom, že jednotlivé státy používaly rozdílné systémy (např. na mapě obsahu humusu v půdě je vidět jasně hranice mezi Norskem a Švédskem. Přitom jsou tam podobné půdotvorné podmínky, oba státy však při mapování používaly rozdílnou metodiku, takže jejich data nejsou srovnatelná).

Česká republika, Slovensko, Maďarsko a další země bývalého východního bloku mají výhodu, protože jsou popsány podrobněji než ostatní části Evropy. Shodou okolností se právě v těchto zemích ve značné míře nacházejí také nejvyšší a tudíž přirozeně nejúrodnější zemědělské plochy z celého kontinentu. Cílem projektu e-SOTER (Soil and Terrain) je tedy shromáždit a sladit data dostupných tradičních půdních map a obohatit je o digitální mapování. Při něm odborníci využívají nejen údaje o samotných půdách, ale také o nejrůznějších faktorech, které je ovlivňují jako je klima, reliéf, geologické složení hornin, půdotvorný substrát, podzemní voda, pokrytí vegetací a činnost člověka v dané oblasti.

Velkým pomocníkem při digitálním mapování jsou také satelitní snímky. Projekt využívá data ze satelitu LANDSAT a z přístroje Aster na družici Terra. Snímky z LANDSATu mají rozlišení 30 až 60 m, TERRA zaznamenává dokonce detaily o rozměrech 15 až 30 m. Zatímco LANDSAT snímá naši planetu v sedmi různých světelných délkách, TERRA používá dokonce patnáct různých spekter.

Snímky ve viditelném spektru např. pomáhají odhalit erozi na polích, další spektra prozrazují kupř. složení půdy. Výstupem projektu e-SOTER má být nejen veřejně přístupná databáze s údaji o vlastnostech půd v Evropě, ale také jakási „kuchařka“ – soubor algoritmů, tedy postupů, podle kterých si každý zájemce bude moci zpracovávat svá vlastní data o půdách. Tyto údaje mohou perspektivně posloužit i k modelování předpovědí jak se budou půdy v určitých oblastech vyvíjet – jaký je v daném místě předpoklad k degradaci půdy, zda hrozí eroze nebo kontaminace apod.

Odborníci doufají, že se v budoucnu podaří sestavit celosvětovou databázi půdních map, která umožní sledovat vývoj tohoto významného, ale dosud poněkud opomíjeného přírodního zdroje, bez něhož se lidstvo neobejde.

(z článku Evy Vlčkové v Lidových novinách)

Kalendář odborných akcí na rok 2009

Červen 3-5, 2009 Leuven, Belgie	NICOLE workshop: Sustainable Remediation – a solution to an Unsustainable past? http://www.nicole.org
Červen 22-26, 2009 Skelleftea, Sweden	Securing the Future 2009 and the 8th International Conference on Acid Rock Drainage (ICARD) http://www.securing.skelleftea.se/
Červen 15-17, 2009 Bratislava, Slovensko	Znečistené územia. Druhá mezinárodní konference o kontaminovaných územích www.ekotox.sk
Červen 23-25, 2009 Průhonice, Czech Republic	International ESSC Conference on "Protection of the Ecological and Productivity Functions of Soil in a Pan European Context" (VÚMOP) first announcement
Červen 29-July 3, 2009 Helsinki, Finland	BIOGEOMON 2009 http://www.environment.fi/syke/biogeomon2009
Červenec 13-16, 2009 Chihuahua, Mexico	10th International Conference on the Biogeochemistry of Trace Elements (ICOBTE) http://icobte2009.cimav.edu.mx/
Červenec 20-24, 2009 Hyatt Vineyard Creek, Santa Rosa, CA, USA	11th International Symposium on Soil and Plant Analysis http://www.isspa2009.com/
Září 2.-3. 2009 VŠB-TU Ostrava	13. pedologické dny na téma "Půda v průmyslové krajině" http://pedologie.wz.cz/
Září, 2009 Bonn, Germany	DBG-Jahrestagung (Konference německé a rakouské pedologické společnosti) http://www.dbges.de
Říjen, 2009 Beijing, China	Pedometrics 2009
Listopad 16-20, 2009 Huatulco Sta. Cruz, Mexico	International Conference "Soil Geography: New Horizons" http://www.soilgeography09.fciencias.unam.mx/

Informační listy č. 31

připravila redakční rada ve složení:
prof. Ing. Alois Prax, CSc. (předseda),
Ing. Karel B. Březina, Ing. Mojmír Soukup, CSc.,
doc. Ing. Eduard Pokorný, PhD., Ing. Jiří Váša, DrSc.

Vychází pro vnitřní potřebu členů
Odboru vodního hospodářství a Odboru pedologie ČAZV,
Českého výboru mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění
a České pedologické společnosti

Počet výtisků 150; vychází také na www stránkách pedologické společnosti.

Uzávěrka listů 30. 5. 2009

Adresa redakce: VÚMOP, v.v.i., Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav

Kuriozity v politickém kabinetu

Ivan Fontana

Pěti hvězdičkový hotel má aspoň jednu hvězdu šesticípou.

Ubrusy mají cípy jako hvězdy, ale statují v komparsu.

Kořeny pravdy zpřetrhané politickým zemětřesením.

V bezpečnostním výboru senátu sedí poslanci v křeslech s jednou rukou na páce katapultu.

Diplomatická bouda: něco mezi vilou a zámekem.

Kombinace řečnického pultu s gilotinou by zvýšila kulturu projevu.

Politické dilema: fraška nebo soud?

Krise přichází po špičkách a přesto za sebou zanechává průvan.

Úsporné balíčky nebudou mít mašličky.

Růžice světových stran posazená na pól.

Strany potřebují osobnosti, aby ukočírovaly své sekretariáty.

Cíněnky: slzy premiérky Margaret Thacherové.

www//http/ sýpka zlatých zrněk přesýpacích hodin

U řečnického pultu odstranili cenovky – pro neustálé přeceňování řečníků.

Nové koště zdědilo elán výrobní haly.

Svět je jako zrcadlo, podívej se do něj a spatříš-li se, otáčeš jím tak, abys viděl druhé.

Jak to, že se vír událostí točí doprava?

Co bůh dá, to musí schválit senát.

Veřejné mínění: názor od něhož lze odečíst mínění jednotlivců.

Rovensko pod Troskami, obec, v níž si byli všichni rovni už před revolucí.

Výzva k politikům: po dvou botách zmizte ze scény!

Automobil s pštosím pérem a náhonem od mlýna.

Plout s proudem, ale nenechat se strhnout vírem událostí.

Láska je rébus, nad nímž zlomily hůl i mnohé pomazané hlavy.

Křídla vlasti s perutí švédských grippenů. Bože, to by se vévoda Valdštejn divil.

Webové sítě - pokud možno jen ty houpací.

Řetízek na krku – památka na otroctví.

Zóna pro pěší patřila dříve dragounům.